

۱

گزینه ۴

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ مربوط به جایگاه (طرف تحقق) دوزخیان در آخرت است، ولی عبارت شریفه "پروردگارا مرا بازگردانید، باشد که..." مربوط به سخن آدمیان و تقاضای آن‌ها از خداوند برای بازگشت به دنیا در عالم برزخ است.

۲

گزینه ۳

هر سه گزینه دیگر، از آیاتی است که به جملات حسرت‌بار گناهکاران در قیامت هنگامی که با نتایج شوم اعمال خود روبه‌رو می‌شوند، اشاره دارد. عبارت صحیح آیه ۷۲ سوره فرقان: "ای‌کاش همراه و هم‌مسیر با پیامبر می‌شدیم."

۳

گزینه ۴

آیات ۱۳۲ تا ۱۳۵ سوره آل‌عمران: "و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش (مغفرت) پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ همان‌ها که به زمان توانگری و تنگدستی (بی‌چون‌وچرا و درهرحال) انفاق می‌کنند ... و آن‌ها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود ستم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند..."

۴

گزینه ۴

اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می‌دهند، در وضعیت آنان در عالم برزخ مؤثر است؛ اعمالی مانند طلب مغفرت، دعای خیر و انفاق برای آنان. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بر اساس این پاسخ پیامبر صلی‌الله علیه و آله و سلم که به اصحابشان فرمودند: "قسم به کسی که جانم در دست اوست، ایشان به این کلام از شما شنواترند و فقط نمی‌توانند پاسخ دهند" امکان گفتگوی مستقیم بین انسان و بازماندگان نیست.
گزینه ۲: روزه و نماز آثار ماتقدم دارند.
گزینه ۳: ایجاد یا تقویت آداب‌ورسوم غلط از آثار از ماتأخر محسوب می‌شود.

۵

گزینه ۴

آیات شریفه ۹۹ و ۱۰۰ سوره مؤمن "حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا...: آنگاه که مرگ یکی از آن‌ها فرارسد می‌گوید: پروردگارا! مرا بازگردانید باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آنچه را در گذشته ترک کرده‌ام. [به او گفته می‌شود] هرگز! این سخنی است که او می‌گوید..."

۶

گزینه ۳

طرف زمان آیه صورت سؤال رستاخیز و آخرت است، اما به‌واسطه استفاده از عبارت "أَخَّرَ" (آثار ماتأخر) از سؤال ارتباط دنیا و برزخ برداشت می‌گردد.

۷

گزینه ۳

زمان وقوع و طرف زمان توقف عالم برزخ "الی یوم یبعثون"، یعنی تا روز قیامت است و گناهکاران از خدا تقاضای بازگشت دارند تا اعمال صالح انجام دهند. (لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا)

۸

گزینه ۴

قرآن کریم می‌فرماید: "و تنها نیکوکاران اند که از وحشت این روز (روز قیامت) در امان اند." مطابق با آیات قرآن کریم با زنده‌شدن مجدد مردگان و حاضرشدن آن‌ها در پیشگاه خداوند، انسان‌های گناهکار به دنبال راه فراری می‌گردند؛ دل‌های آنان سخت هراسان و چشم‌هایشان از ترس به زیر افکنده است.

۹

گزینه ۳

فرجام و ثمره خوردن مال یتیم به ناحق، در عبارت شریفه (و سیصلون سعیراً) بیان شده است.

۱۰

گزینه ۳

پیام‌های آیات:

فرشتگان متعدّد، مسؤل حفظ و حراست از انسان‌ها هستند: (لِحَافِظِينَ)

فرشتگان، مسؤل ثبت و ضبط کارهای انسان‌اند: (کِرَاماً کَاتِبِينَ)

فرشتگان مراقب، در ثبت اعمال برخورداردی کریمانه دارند: (کِرَاماً کَاتِبِينَ)

فرشتگان هم متعدّدند، هم تیزبین و هم ریزبین: (يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ)

۱۱

گزینه ۲

با آماده شدن صحنه قیامت، رسیدگی به اعمال آغاز می‌شود و اگر عملی حتی به اندازه ذره‌ای ناچیز باشد، به حساب آن رسیدگی خواهد شد ← برپاشدن دادگاه عدل الهی

۱۲

گزینه ۴

رسول خدا (ص) می‌فرماید: "هرکس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می‌کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می‌گذارند، بدون اینکه از اجر انجام‌دهنده آن کم کنند..."

این حدیث مؤید این است که ارتباط انسان در عالم برزخ با دنیا، پس از مرگ نیز همچنان برقرار است.

۱۳

گزینه ۳

ترجمه آیات ۳۵ - ۳۲ سوره مبارکه معارج "آن‌ها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آن‌ها که به راستی ادای شهادت کنند و آن‌ها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی داشته، می‌شوند."

۱۴

گزینه ۳

جمله پیامبر گرامی (ص) خطاب به بزرگان لشکر کفار کشته‌شده در جنگ بدر بود و نشان می‌دهد که انسان در عالم برزخ از شعور و آگاهی برخوردار است.

۱۵

گزینه ۱

پس از حادثه دادن نامه اعمال، با اعتراض بدکاران، حادثه حضور شاهدان و گواهان اتفاق می‌افتد. آیه مذکور، به شهادت اعضای بدن که مربوط به حضور شاهدان و گواهان است، اشاره می‌کند و در حادثه دادن نامه اعمال، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند.

۱۶

گزینه ۲

پس از مرگ، گرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود؛ اما فرشتگان حقیقت وجود انسان را که همان روح است، "توفی" می‌کنند؛ یعنی آن را به طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند؛ بنابراین، اگرچه بدن حیات خود را از دست می‌دهد (فقدان حیات)؛ اما روح همچنان به فعالیتش ادامه می‌دهد. (امتداد حیات)

۱۷

گزینه ۳

عبارت (وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا): "و به زودی در آتشی فروزان درآیند"، در انتهای آیه (إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا) آمده است.

۱۸

گزینه ۳

عبارت (وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا): "به زودی در آتشی فروزان درآیند"، تجسم حقیقی عمل خوردن مال یتیم به ظلم است که در آن امکان ظلم منتفی است.

۱۹

گزینه ۳

فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند، درحالی‌که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: "مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟"

۲۰

گزینه ۴

مردم از هیبت روز قیامت همچون افراد مست به نظر می‌رسند؛ درحالی‌که مست نیستند ولیکن عذاب خدا سخت است که مصداقی از سختی قیامت، شدت زمین‌لرزه است. به‌طوری‌که زمین خرد می‌شود و کوه‌ها سخت در هم کوبیده شده و متلاشی می‌گردند که این حقیقت در آیه (يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ) ترسیم گشته است.

۲۱

گزینه ۲

قرآن کریم می‌فرماید: "فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند (متوفیان) درحالی‌که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم. فرشتگان گفتند: مگر زمین خدا وسیع نبود که مهاجرت کنید؟"

۲۲

گزینه ۲

آیهٔ گزینهٔ ۱ به ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی اشاره دارد. گزینهٔ ۲ بیان می‌کند که خداوند کسی است که هیچ خدایی جز او نیست او قطعاً شما را در روز قیامت که شکی در [وقوع] آن نیست جمع می‌کند؛ و چه کسی در سخن از خدا راست‌گوتر است؟ (لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ زَنده‌شدن همهٔ انسان‌ها پس از بانگ مهیب در عالم است. منظور از جمع‌کردن، معاد جسمانی است. آیهٔ گزینهٔ ۳ به ضرورت معاد در پرتو عدل الهی اشاره می‌کند. آیهٔ گزینهٔ ۴ به واکنش بدکاران پس از شهادت دادن اعضا و جوارحشان علیه ایشان در روز قیامت اشاره دارد. این شهادت نشان‌دهندهٔ این است که انسان‌ها در قیامت زنده می‌شوند و جسمشان تشکیل خواهد شد.

۲۳

گزینه ۱

موضوع علم انسان بر کمبود اعمال نیک خویش از مباحث مربوط به عالم برزخ است که انسان بدکار می‌گوید: پروردگارا مرا بازگردانید باشد که عمل صالح انجام دهم، (حتی ادا جاء احدهم الموت قال رب ارجعون لعلی اعمل صالحاً)

۲۴

گزینه ۴

ترجمهٔ آیات ۹۹ و ۱۰۰ سورهٔ مؤمنون: "آنگاه که مرگ یکی از آن‌ها فرارسد می‌گوید: پروردگارا! مرا بازگردانید، باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آنچه را در گذشته ترک کرده‌ام. هرگز! این سخنی است که او می‌گوید و پیش روی آن‌ها برزخ و فاصله‌ای است تا روزی که برانگیخته شوند."

۲۵

گزینه ۱

قرآن کریم در آیهٔ ۱۸ سورهٔ نساء می‌فرماید: "برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آن‌ها فرارسد می‌گوید: الآن توبه کردم، توبه نیست و این‌ها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم."

۲۶

گزینه ۳

تقاضای بازگشت مشرکان پس از مرگ و مکالمه با خدا و فرشتگان، بیانگر رفع موانع آگاهی با تحقق توفی در برزخ است که در دنیا میسر نیست.

۲۷

گزینه ۲

آنچه انسان با خود به قیامت می‌برد، باطن اعمالی است که اکنون در این دنیا قابل‌مشاهده نیست. در حادثهٔ "دادن نامهٔ اعمال"، برخی بدکاران با دیدن نامهٔ اعمال، به انکار اعمال ناشایست خود روی می‌آورند تا جایی که برای نجات خود از مهلکه به‌دروغ سوگند می‌خورند که چنین اعمالی را انجام نداده‌اند.

از دقت در عبارت "لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ" در آیات شریفه (حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا أَنهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَ مِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ): "نگاه که مرگ یکی از آن‌ها فرارسد، می‌گوید: پروردگارا مرا بازگردانید، باشد که عمل صالح انجام دهم؛ آنچه را در گذشته ترک کرده‌ام. هرگز! این سخنی است که او می‌گوید و پیش روی آن‌ها برزخ و فاصله‌ای است تا روزی که برانگیخته می‌شوند" درمی‌یابیم که این آیه به مشرکان و کافران اشاره دارد. این آیات بیان می‌کند که تقاضای بازگشت از سوی کفار جدی است ولی قول آنان در مورد صالح شدن مشکوک است. (این ویژگی مختص به کفار می‌باشد) هرکسی در قیامت می‌تواند تقاضای بازگشت به دنیا را داشته باشد ولی این کفار هستند که قول آنان در مورد صالح شدن مشکوک است.

بهشتیان با خدا هم‌صحبت‌اند و به جمله "خدایا! تو پاک و منزهی" مترنم‌اند. دوستان و همنشینان انسان در بهشت، پیامبران، راست‌گویان، شهیدان و نیکوکاران‌اند و آنان چه نیکو همنشینانی هستند.

سخن رسول خدا (ص) در جنگ بدر با کشته‌شدگان لشکر کفار بیانگر آگاهی در عالم برزخ است زیرا روح به حیاتش ادامه خواهد داد.